

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายวรวิทย์ กังคศิเทียม ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๖๖

วันที่ ๒๔ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ” และมาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘” บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ เนื่องจากบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติในฐานะที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ต้องได้รับการกลั่นกรองคุณสมบัติเบื้องต้นเพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้น ๆ จะปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติ และคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชน โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) บัญญัติให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลง บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่มีมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีความมุ่งหมายมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาผู้แทนราษฎรเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เพื่อป้องกันมิให้อำนาจความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง และใช้อำนาจครอบงำสื่อมวลชนอันจะทำให้สื่อมวลชนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ เป็นบทบัญญัติที่มีหลักการมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง ... (๔) ไม่กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๘” และมาตรา ๔๘ ที่บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม มิได้ ไม่ว่าในนามตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน หรือจะดำเนินการโดยวิธีการอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมที่สามารถบริหารกิจการดังกล่าวได้ในทำนองเดียวกับการเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการดังกล่าว” โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ นำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้เป็นสองมาตรา คือ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ” และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง ... (๔) ไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนโดยมิชอบ” ซึ่งทั้งมาตรา ๙๘ (๓) และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๔) เป็นหนึ่งในเหตุที่มีผลให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๖) และ (๗) ตามลำดับ โดยมาตรา ๙๘ (๓) กำหนดห้ามเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการดังกล่าวก่อนดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วยังคงความเป็นผู้ถือหุ้นดังกล่าวจนถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือเป็นการถือหุ้นในขณะที่ดำรงตำแหน่งก็ตาม ตามนัยคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๗/๒๕๖๒ ส่วนเรื่องจำนวนการถือหุ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) ยังคงเป็นบทบัญญัติที่มีหลักการเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๔๘ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒-๑๔/๒๕๕๓ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๗/๒๕๖๒ สรุปได้ว่า “รัฐธรรมนูญห้ามการเข้าถือหุ้นในบริษัทที่ต้องห้าม โดยไม่ได้ระบุว่าจะต้องถือหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุว่าจะต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่

ฉะนั้น การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียวก็ย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายในรัฐธรรมนูญแล้ว แม้ผู้ถือหุ้นจะไม่มีอำนาจบริหารหรือครอบงำกิจการก็ตาม การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติห้ามการถือหุ้นไว้ชัดเจน ก็เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีช่องทางที่จะใช้หรือถูกใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในทางใดทางหนึ่ง”

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า จากบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น โดยถือหุ้นในนามตนเอง มิได้หมายความเหตุว่าถือแทนบุคคล นิติบุคคล หรือในฐานะผู้จัดการมรดกแต่อย่างใด และถือหุ้นดังกล่าวเรื่อยมาจนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นทั้งหมดให้นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป และวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ร้อง) ออกประกาศกำหนดให้วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป และกำหนดให้วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖ เป็นวันรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งพรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้องในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ โดยมีรายชื่อของนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ (ผู้ถูกร้อง) อยู่ในลำดับที่ ๑ ต่อมาหลังการเลือกตั้งวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ร้องประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าผู้ถูกร้องมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น และผู้ถูกร้องถือหุ้นดังกล่าวเรื่อยมาจนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นดังกล่าวทางทะเบียนให้นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ โดยเหตุที่แบบนำส่งงบการเงิน (แบบ ส.บช.๓) ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ที่ยื่นต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” ดังนั้นจึงมีมูลกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงด้วยเหตุเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) ตามคำร้องของผู้ร้อง หรือไม่

ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า ผู้ถูกร้องมิได้ถือหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไว้เพื่อตน โดยในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกได้รับโอนหลักทรัพย์จากบัญชีหลักทรัพย์ที่บิดาของ

ผู้ถูกร้องเคยเปิดไว้กับบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) รวมถึงหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ผู้ถูกร้องได้รับมอบหมายจากทายาทให้ถือครองหลักทรัพย์ทุกรายการอันเป็นทรัพย์สินมรดกไว้แทนทายาทอื่น และได้รับทราบจากบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ว่า ไม่สามารถระบุฐานะ “ผู้จัดการมรดก” ต่อท้ายชื่อ-สกุลของผู้ถือหลักทรัพย์ที่เป็นมรดกได้ ปรากฏตามสำเนาหนังสือรับรองของบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกได้ทำสัญญาแบ่งปันทรัพย์สินมรดก โดยโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้นให้นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ ปรากฏตามสำเนาหนังสือสัญญาโอนหุ้น บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ดังนั้น กรณีที่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ครอบครองหุ้นดังกล่าวจนถึงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นวันเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน เป็นเพียงการครอบครองแทนนายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ ซึ่งเป็นเจ้าของที่แท้จริงในหุ้นดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ การโอนหุ้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เนื่องจากมีบุคคลนำประเด็นการถือหุ้นดังกล่าวไปวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง

กรณีจึงมีข้อพิจารณาเบื้องต้นว่า ผู้ถูกร้องเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการดังกล่าวหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น รายงานการโอนและรับโอนหลักทรัพย์ของบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกร้องและหลักทรัพย์บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ว่า วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องรับโอนหลักทรัพย์ดังกล่าวจากนายพงษ์ศักดิ์ ลิ้มเจริญรัตน์ โดยปรากฏสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องคือ ใบคำขอโอนหลักทรัพย์ระบุชื่อบัญชีผู้ถูกร้องเพื่อโอนหลักทรัพย์บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) และบริษัท สหวิริยาสติลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ใบคำขอเปลี่ยนแปลงข้อมูลระบุชื่อนายพงษ์ศักดิ์ ลิ้มเจริญรัตน์ คำสั่งศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่ตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดก ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐ ซึ่งมีคำรับรองสำเนาเอกสารลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๖ และใบมรณะบัตรของนายพงษ์ศักดิ์ ลิ้มเจริญรัตน์ และแจ้งข้อมูลว่า กรณีของผู้ถูกร้องอ้างอิงจากใบคำขอเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่มีการลงนามโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมสินเชื่อ ระบุวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ และลงนามโดยผู้จัดการมรดก ซึ่งบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) โอนหลักทรัพย์ตามคำสั่งศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่ตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดกของนายพงษ์ศักดิ์ ลิ้มเจริญรัตน์ การโอนหลักทรัพย์ในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ตามรายงานการโอนหลักทรัพย์เป็นการโอนในฐานะผู้จัดการมรดก ส่วนการระบุสถานะผู้จัดการมรดกในชื่อหลักทรัพย์ไม่สามารถกระทำ

ได้เพราะระบบของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์กำหนดไว้เช่นนั้น สอดคล้องกับที่ผู้ถูกร้องเบิกความว่า ผู้ถูกร้องทำธุรกรรมกับบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) โดยแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบเหมือนกันทุกครั้ง คือ ใบมรณบัตรของบิดาและคำสั่งศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่ตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดก จากเอกสารหลักฐานดังกล่าวเชื่อได้ว่า เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องยื่นคำขอรับโอนหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ในฐานะผู้จัดการมรดก เมื่อผู้ถูกร้องมีฐานะเป็นทายาทอีกฐานะหนึ่งซึ่งมีสิทธิในมรดกอันได้แก่ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายซึ่งรวมถึงหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙ และมาตรา ๑๖๐๐ มีผลให้ผู้ถูกร้องเป็นทั้งผู้จัดการมรดกและฐานะทายาทที่มีสิทธิในหุ้นดังกล่าว ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) นับตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐

นอกจากนี้ หนังสือสัญญาโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ระหว่างผู้ถูกร้องกับนายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ ฉบับลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑ นั้น ผู้ถูกร้องเบิกความว่า เมื่อผู้ถูกร้องจะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองจึงทำสัญญาด้วยวาจาเพื่อโอนหุ้นให้นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ (น้องชายของผู้ถูกร้อง) ในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑ และทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ซึ่งไม่สอดคล้องกับที่ผู้ถูกร้องเบิกความว่า ผู้ถูกร้องเชื่อว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยุติการประกอบกิจการ และไม่ใช้กิจการเสื่อมลงจนอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) เนื่องจากตามความเข้าใจของผู้ถูกร้องแล้วย่อมไม่มีความจำเป็นต้องโอนหุ้นของกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกับลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งให้บุคคลอื่นก่อนที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในคราวที่ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งปี ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องไม่ระบุถึงการโอนหุ้นตามหนังสือสัญญาดังกล่าวที่เป็นเอกสารสำคัญซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องมีสิทธิในหุ้นดังกล่าวหรือหุ้นดังกล่าวเป็นทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกร้องเบิกความว่าหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เป็นหุ้นที่ไม่สามารถโอนกันได้ผ่านตลาดหลักทรัพย์เนื่องจากเป็นหุ้นที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ซื้อขายแล้ว ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้โอนหุ้นดังกล่าวให้ทายาทอื่นหรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใด ต่อมาในปี ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของบริษัทหลักทรัพย์ว่าสามารถดำเนินการโอนหุ้นดังกล่าวทางทะเบียนได้ผ่านทางบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการโอนหุ้นทางทะเบียนให้เสร็จสิ้นตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ เป็นการดำเนินการที่คลาดเคลื่อนและไม่ได้ตรวจสอบหลักเกณฑ์การโอนหลักทรัพย์ให้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นความเข้าใจของผู้ร้องตามคำแนะนำของทนายความเอง ทั้งที่การดำเนินการของผู้ถูกร้องเพื่อโอนหุ้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สามารถกระทำไปแล้วเสร็จได้ภายในวันเดียว ปรากฏตามใบคำขอ

โอนหลักทรัพย์ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และรายงานการถือหลักทรัพย์ที่ฝากไว้ในบัญชีบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ของบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ที่ระบุนวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นวันที่ผู้ถูกร้อง ขาดจากการเป็นผู้ถือหลักทรัพย์บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อพิพาท หลายประการจึงถือว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น

ในส่วนของการโอนหุ้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๒๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “อันว่าหุ้นนั้นยอมโอนกันได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมของบริษัท เว้นแต่เมื่อเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้น ซึ่งมีข้อบังคับของบริษัทกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น” วรรคสอง บัญญัติว่า “การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่ง เป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือั้น ๆ ด้วยแล้ว ท่านว่าเป็นโมฆะ อนึ่ง ตราสารอันนั้นต้องแถลง เลขหมายของหุ้นซึ่งโอนกันนั้นด้วย” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การโอนเช่นนี้จะนำมาใช้แก่บริษัท หรือบุคคลภายนอกไม่ได้ จนกว่าจะได้จดทะเบียนการโอนทั้งชื่อและสำนักของผู้รับโอนนั้นลงในทะเบียน ผู้ถือหุ้น” และมาตรา ๑๑๔๑ ที่บัญญัติว่า “สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นพยานหลักฐานอันถูกต้องในข้อกระทงความบรรดาที่กฎหมายบังคับ หรือให้อำนาจให้เอาลงในทะเบียนนั้น” ประกอบกับข้อบังคับของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ข้อ ๙ กำหนดให้การโอนหุ้น ย่อมสมบูรณ์เมื่อผู้โอนได้สลักหลังใบหุ้นโดยระบุชื่อผู้รับโอนและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอนและส่งมอบใบหุ้นให้แก่ผู้รับโอน การโอนหุ้นจะใช้นับบริษัทได้เมื่อบริษัทได้รับคำร้องขอให้ลงทะเบียนการโอนหุ้น แล้วและจะใช้นับบุคคลภายนอกได้เมื่อบริษัทได้ลงทะเบียนการโอนหุ้นแล้ว ในกรณีนี้หุ้นของบริษัท เป็นหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การโอนหุ้นให้เป็นไปตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และข้อ ๑๑ กำหนดให้ในกรณีผู้ถือหุ้นตายอันเป็นเหตุให้บุคคลใด มีสิทธิในหุ้นนั้น ถ้าบุคคลนั้นนำใบหุ้นเวนคืนพร้อมหลักฐานที่ชอบด้วยกฎหมายมาแสดงแก่บริษัทครบถ้วนแล้ว บริษัทจึงจะลงทะเบียนบุคคลนั้นเป็นผู้ถือหุ้นและออกใบหุ้นใหม่ภายใน ๑ เดือน นับแต่วันได้รับหลักฐาน ครบถ้วน แม้ผู้ถูกร้องจะกล่าวอ้างว่าผู้ถูกร้องทำสัญญาโอนหุ้นดังกล่าวจริง แต่ก็ไม่อาจใช้นับ กับบุคคลภายนอกถึงการรับรู้การมีอยู่ของเอกสารดังกล่าวได้ ตราบเท่าที่ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการโอน ทางทะเบียน ผู้ถูกร้องยังคงมีชื่อปรากฏอยู่ในสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ดังนั้น เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องโอนหลักทรัพย์บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ให้นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ ทางทะเบียนของบริษัท ศูนย์รับฝาก หลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตามนี้

ความหมายของรัฐธรรมนุญ มาตรา ๙๘ (๓) นับตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ จนถึงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ข้อโต้แย้งดังกล่าวของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) อยู่ในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นวันที่พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้อง

สำหรับข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่า ผู้ถูกร้องไม่มีอำนาจครอบงำกิจการของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เนื่องจากพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๗ บัญญัติให้การกระทำที่ตนหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหลักทรัพย์ในกิจการรวมกันถึงร้อยละยี่สิบห้าขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของกิจการนั้น ให้ถือว่าเป็นการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ เว้นแต่การเป็นผู้ถือหลักทรัพย์นั้นเป็นผลจากการได้มาโดยทางมรดก เมื่อผู้ถูกร้องถือหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ปรากฏตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ โดยหุ้นสามัญของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มีจำนวน ๑,๒๐๖,๖๙๗,๔๐๐ หุ้น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๐๐๓๔๘ ของจำนวนหุ้นสามัญทั้งหมดของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ถือว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ผู้ถูกร้องย่อมไม่เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) ทั้งนี้ ตามนัยคำสั่งศาลฎีกา คดีหมายเลขแดงที่ ลต สสข ๒๔/๒๕๖๖

เห็นว่า คำสั่งศาลฎีกา คดีหมายเลขแดงที่ ลต สสข ๒๔/๒๕๖๖ ที่สรุปได้ว่า รัฐธรรมนุญ มาตรา ๙๘ (๓) มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาศัยความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการสื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษแก่บุคคลเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่ต้องตีความโดยเคร่งครัด การที่ผู้ร้องในคดีดังกล่าวถือหุ้นในบริษัท จำนวน ๒๐๐ หุ้น ถือว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ผู้ร้องย่อมไม่มีอำนาจสั่งการให้บริษัทดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ร้องหรือพรรคการเมืองของผู้ร้องหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครและพรรคการเมืองอื่น เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งของผู้ร้องหรือพรรคการเมืองของผู้ร้องได้ เนื่องจากผู้ร้องมิใช่เจ้าของหรือมีจำนวนหุ้นในจำนวนมากพอที่จะสามารถกระทำเช่นนั้นได้ การตีความบทบัญญัติของกฎหมายลายลักษณ์อักษรให้ผู้ร้องมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทเพียง ๒๐๐ หุ้น ย่อมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ การที่ผู้คัดค้านไม่ประกาศรายชื่อผู้ร้องเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนุญ นั้น เป็นการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาที่ใช้บังคับกับคู่กรณี สำหรับคดีนี้ แม้การถือหุ้นดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๑ จะไม่มีอำนาจครอบงำกิจการสื่อมวลชนก็ตาม แต่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนุญต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) และมาตรา ๑๐๑ (๖) ที่กำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลตั้งแต่ในชั้นสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนถึงเมื่อได้รับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งต้องคำนึงถึงความเป็นเอกภาพของเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ ให้สอดคล้องต้องกันด้วย การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาดังกล่าวไม่มีผลเป็นการลบล้างแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒-๑๔/๒๕๕๓ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๗/๒๕๖๒ ซึ่งได้วินิจฉัยไว้แล้ว เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) จึงห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน โดยไม่คำนึงว่าจะต้องถือหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ต้องคำนึงว่าจะต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่ ฉะนั้น การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียวย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) แล้ว

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้องในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ โดยมีรายชื่อของผู้ถูกร้อง อยู่ในลำดับที่ ๑ และผู้ถูกร้องมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น หลังการเลือกตั้งวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องยังคงเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) แม้ต่อมาวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องได้ออนหุ้นดังกล่าวทางทะเบียนให้นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ (น้องชายของผู้ถูกร้อง) ก่อนที่ผู้ร้องมีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ ประกาศรายชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ สังกัดพรรคก้าวไกล ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ในขณะที่เป็นผู้มีรายชื่อในแบบบัญชีรายชื่อของพรรคก้าวไกล

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในการพิจารณาว่าผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) กรณีประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ หรือไม่ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้วางแนวไว้ว่า ต้องพิจารณาเอกสารหลักฐานหลายประการ ได้แก่ หนังสือรับรองของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ หนังสือบริคณห์สนธิ (แบบ บอจ.๒) สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) แบบแสดงรายการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของห้างหุ้นส่วนบริษัท ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ยื่นต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท (แบบ สสช.๑)

แบบนำส่งงบการเงิน (แบบ ส.บข.๓) งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (แบบ ภ.ง.ด.๕๐ หรือแบบ ภ.ง.ด.๕๑) และหลักฐานการขออนุญาตประกอบกิจการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จากสำนักหอสมุดแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ และกระทรวงวัฒนธรรม ทั้งยังต้องนำรายได้ของบริษัทว่า มีรายได้มาจากการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ หรือไม่ มาพิจารณาประกอบด้วย

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ข้อ ๑๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๓ ในการประกอบกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์บอกรับเป็นสมาชิก และโทรภาพทางสาย รับจ้างโฆษณาทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อใด ๆ ตลอดจนรับจ้างออกแบบโฆษณาทุกชนิดทุกประเภท ประชาสัมพันธ์ และรับจ้างผลิตรายการทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ ปัจจุบันบริษัทยังคงประกอบกิจการ ไม่ได้เลิกบริษัทหรือเสร็จการชำระบัญชี ประกอบกับตามแบบ ส.บข.๓ ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ที่ยื่นต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์”

ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ถูกยกเลิกสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ นับตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ คดีพิพาทเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าเสียหายระหว่างบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) อยู่ระหว่างการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ปัจจุบันบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่ได้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสื่อมวลชน ซึ่งการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๖๖ นายคิมห์ สิริทวีชัย ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ในฐานะประธานในที่ประชุม ยืนยันว่า ขณะนี้บริษัทยังไม่มีดำเนินการใด ๆ จนกว่าผลคดีจะสิ้นสุด ประกอบกับบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่มีรายได้จากการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนตามแบบ ส.บข.๓ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุว่าไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากรอผลคดี มีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนและดอกเบี้ยรับ งบกระแสเงินสดระบุว่าบริษัทมีรายได้จากการขายตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการอื่น และมีรายได้จากดอกเบี้ยรับ และงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จระบุรายได้มาจากผลตอบแทนจากเงินลงทุนและดอกเบี้ยรับ นอกจากนี้

สำนักงาน กสทช. แจ้งว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาตหรือได้รับจัดสรรให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เห็นว่า เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘ บริษัท สยามอินโฟเทคนเมนท์ จำกัด ทำสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ กำหนดอายุสัญญา ๓๐ ปี กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ต่อมาจดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดและเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ระบุวัตถุประสงค์ของบริษัทมหาชนจำกัดจำนวน ๔๕ ข้อ โดยข้อ ๑๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๓ เป็นไปตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ต่อมา สปน. มีหนังสือลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงกรรมการผู้จัดการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) แจ้งบอกเลิกสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ ระบุว่า การแจ้งบอกเลิกสัญญาโดยหนังสือฉบับนี้ ย่อมเป็นผลให้สัญญาเข้าร่วมงานฯ สิ้นสุดลง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยื่นแบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงนายจ้างต่อสำนักงานประกันสังคม เพื่อแจ้งว่าบริษัทหยุดกิจการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ เนื่องจากไม่มีพนักงาน โดยสำนักงานประกันสังคมตรวจสอบแล้วอนุมัติการหยุดกิจการชั่วคราวดังกล่าว จนถึงปัจจุบันยังคงปรากฏข้อมูลสถานประกอบการของสำนักงานประกันสังคมว่า หยุดกิจการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน ประกอบกับเมื่อพิจารณา แบบ ส.บช.๓ รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๒ ระบุประเภทธุรกิจว่า “กิจกรรมของบริษัทโฮลดิ้งที่ไม่ได้ลงทุนในธุรกิจการเงินเป็นหลัก” รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ และปี ๒๕๖๔ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” ระบุสินค้า/บริการว่า “ปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากติดคดีความ” รอบปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” ระบุสินค้า/บริการว่า “ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากรอผลคดี/มีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนและดอกเบี้ยรับ” นอกจากนี้ หมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เคยดำเนินธุรกิจหลักเกี่ยวกับการดำเนินการสถานีโทรทัศน์ สื่อโฆษณา และการผลิตรายการ แต่ สปน. ได้เพิกถอนสัญญาดังกล่าวส่งผลให้บริษัทต้องหยุดดำเนินกิจการ และระบุว่า บริษัทมีรายได้ผลตอบแทนจากการลงทุนและดอกเบี้ยรับ ส่วนบริษัทย่อย คือ บริษัท อาร์ตแวย์ มีเดีย จำกัด ปัจจุบันหยุดดำเนินธุรกิจ และเมื่อพิจารณาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัท (ภ.ง.ด.๕๐) ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่าประกอบกิจการเผยแพร่ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ และรายการโทรทัศน์ แต่ระบุรายได้โดยตรงจากการประกอบกิจการเป็นศูนย์บาท และระบุรายได้อื่นว่ามาจากดอกเบี้ยรับ

ส่วนกรณีที่แบบ ส.บช.๓ ปี ๒๕๖๕ มีจำนวนสองฉบับที่มีข้อความอันเป็นสาระสำคัญไม่ตรงกันนั้น นายคิมห์ สิริทวีชัย ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เบิกความว่า แบบ ส.บช.๓ ทั้ง ๒ ฉบับ เป็นฉบับจริง แต่มีการยื่นเอกสารฉบับหลังแก้ไขและยกเลิกเอกสารฉบับแรกเพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่ให้เกิดข้อถกเถียงในข้อความของเอกสารฉบับแรก และกรณีเอกสารฉบับแรกระบุประเภทสินค้า/บริการว่า “สื่อโฆษณา” เป็นไปตามที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดให้กรณีบริษัทไม่ได้ดำเนินกิจการให้ระบุวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งของบริษัท ซึ่งข้อเท็จจริงสอดคล้องกับคู่มือการนำส่งงบการเงินของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่กำหนดให้การกรอกข้อมูลประเภทธุรกิจกรณีไม่ได้ดำเนินกิจการให้ระบุวัตถุประสงค์ให้ตรงกับที่จดทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ส่วนกรณีรายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ หน้าสุดท้าย ซึ่งมีผู้ถือหุ้นถามว่าในขณะนี้บริษัทยังประกอบกิจการเป็นสื่อมวลชนอยู่หรือไม่ คำตอบระบุว่ายังประกอบกิจการอยู่ตามวัตถุประสงค์ของบริษัทนั้น ไม่ใช่การยืนยันว่าบริษัทดำเนินกิจการสื่อมวลชน นอกจากนี้ หากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ชนะคดีจะมีการพิจารณากันอีกครั้งว่า บริษัทจะดำเนินกิจการต่อไปหรือไม่ เห็นได้ว่า การที่แบบ ส.บช.๓ ของปี ๒๕๖๓ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” ต้องพิจารณาประกอบกับข้อมูลและเอกสารอื่น ๆ ในการนำส่งงบการเงินของบริษัท โดยเฉพาะงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินที่จัดทำขึ้นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงการประกอบกิจการของบริษัทที่ถูกต้องแท้จริง แม้จากการไต่สวนฟังได้ว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จัดตั้งขึ้นเพื่อประกอบกิจการเกี่ยวกับสถานีโทรทัศน์ สื่อโทรทัศน์ การผลิตสื่อโฆษณา และการผลิตรายการ ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นสื่อตัวกลางในการส่งข่าวสาร สาร และเนื้อหาสาระไปสู่มวลชนที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป แต่เมื่อแบบ ส.บช.๓ หมายเหตุประกอบงบการเงิน ภ.ง.ด.๕๐ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ปรากฏข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) หยุดดำเนินกิจการดังกล่าวนับตั้งแต่ ส.ป.น. บอกลีกส์สัญญาเมื่อปี ๒๕๕๐ และบริษัทยังคงรอผลคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดก่อนที่บริษัทจะพิจารณาว่าจะดำเนินกิจการอย่างไรต่อไป ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากรายได้ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่ปรากฏว่าบริษัทมีรายได้จากกิจการที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน รายได้ที่ได้รับเป็นรายได้ที่มาจากผลตอบแทนจากการลงทุนและดอกเบี้ยรับ การที่นายคิมห์ เบิกความว่า หากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ชนะคดีจะมีการพิจารณาอีกครั้งระหว่างผู้ถือหุ้นและกรรมการบริหารบริษัทว่า บริษัทจะดำเนินกิจการต่อไปหรือไม่ หมายความว่า อาจจะประกอบกิจการสื่อมวลชนหรือจะประกอบกิจการอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของบริษัทข้อใดข้อหนึ่งจาก ๔๕ ข้อ ก็ได้

กรณีเป็นเรื่องในอนาคตที่ยังมิได้มีการพิจารณาในขณะนี้ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า ปัจจุบันบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่ได้ประกอบกิจการที่เกี่ยวกับสื่อมวลชน นอกจากนี้ ไม่ปรากฏข้อมูลหลักฐานว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาตประกอบกิจการภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ และสื่อโฆษณา ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิทยุทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ จะต้องได้รับอนุญาตเสียก่อน ถึงจะสามารถประกอบกิจการได้ซึ่งต่างกับการได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแม้ปัจจุบันมิได้ดำเนินการ แต่หากยังมีได้จดทะเบียนก็ถือว่ายังคงดำเนินการนั้นอยู่

โดยสรุปแม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) แต่ ณ วันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มิได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ที่จะเข้าข่ายลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓)

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ